

Veselības ministrija

Pirmie rezultāti pēc jaunās kompensējamo zāļu izrakstīšanas kārtības ieviešanas

12.08.2020.

Kas ir paveikts?

- **No 2020. gada 1. janvāra** ārstniecības iestāžu izrakstos jālieto zāļu aktīvās vielas jeb starptautiskais nepatentētais nosaukums (SNN), nevis konkrēta ražotāja medikaments
- **No 2020. gada 1. aprīļa** ārsts kompensējamo zāļu receptēs raksta zāļu aktīvo vielu jeb SNN, nevis konkrēta ražotāja medikamentu
- **No 2020. gada 1. aprīļa** aptiekā pacientam izsniedz atbilstoša SNN zāles ar zemāko cenu

Ārsts kompensējamo zāļu receptē var norādīt arī konkrēta medikamenta nosaukumu, tomēr šādu recepšu skaitam gada ietvaros nevajadzētu pārsniegt 30% no ārsta izrakstītajām kompensējamo zāļu receptēm

Kas ir paveikts?

- **No 2020. gada 1. aprīļa** kompensējamo zāļu cena nedrīkst būt augstāka par šo zāļu vai medicīnisko ierīču otro zemāko ražotāja realizācijas cenu vai vairumtirdzniecības cenu Čehijā, Dānijā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā un Ungārijā un nepārsniedz šo zāļu vai medicīnisko ierīču ražotāja realizācijas cenu vai vairumtirdzniecības cenu Igaunijā un Lietuvā
- **No 2020. gada 1. aprīļa** pieļaujama 100% cenu atšķirība starp līdzvērtīgas terapeitiskās efektivitātes zāļu cenām

Atgādinājumam jaunās kārtības mērķi ir:

- mazināt pacientu līdzmaksājumu par zāļu iegādi,
  - mazināt zāļu cenas, veicinot konkurenci,
  - stiprināt pacientu līdzestību ārstēšanas procesā,
  - mazināt sociālo nevienlīdzību zāļu pieejamībā,
  - veicināt izpratni par racionālu zāļu lietošanu.
-
- Līdzīga kārtība ir Igaunijā un Lietuvā Vācijā, Somijā, Nīderlandē, Dānijā, Zviedrijā un citās valstīs

Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

- **2020. gada aprīlī, maijā un jūnijā** ārstniecības personas kopumā izrakstījušās receptes, lietojot aktīvās vielas nosaukumu, **88%** gadījumu, kas vērtējams kā ļoti augsts rādītājs jaunās kārtības ieviešanā.

Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

Kopējais pacientu **līdzmaksājums vidēji par vienu recepti:**

- **aprīlī samazinājies par 22%** jeb no 6,08 EUR uz 4,75 EUR
- **maijā samazinājies par 25%** jeb no 6,02 EUR uz 4,54 EUR

* salīdzinot ar 2019. gada aprīli un maiju

Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

Pacientu vidējais papildus veiktais maksājums par vienu recepti, iegādājoties dārgākas līdzvērtīgas efektivitātes zāles:

- **aprīlī samazinājies no 3,57 EUR uz 2,13 EUR** jeb par **40%**,
- **maijā - no 3,51 uz 1,93** jeb par **45%**, salīdzinot ar 2019. gada aprīli un maiju.
- **0,5%** gadījumu pacienti izvēlējušies zāles par pilnu samaksu (aprīlis, maijs)

Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

Pacientu kopumā veiktie maksājumi, iegādājoties dārgākas līdzvērtīgas efektivitātes zāles*:

- **aprīlī samazinājušies par 47%** jeb no 2,11 milj. EUR uz 1,11 milj. EUR,
- **maijā samazinājušies par 52%** jeb no 2,16 milj. EUR uz 1,02 milj. EUR

Pirmajos 2 mēnešos pacientu veiktie papildu līdzmaksājumi samazinājušies par 2,14 milj.

*salīdzinot ar 2019. gada aprīli un maiju

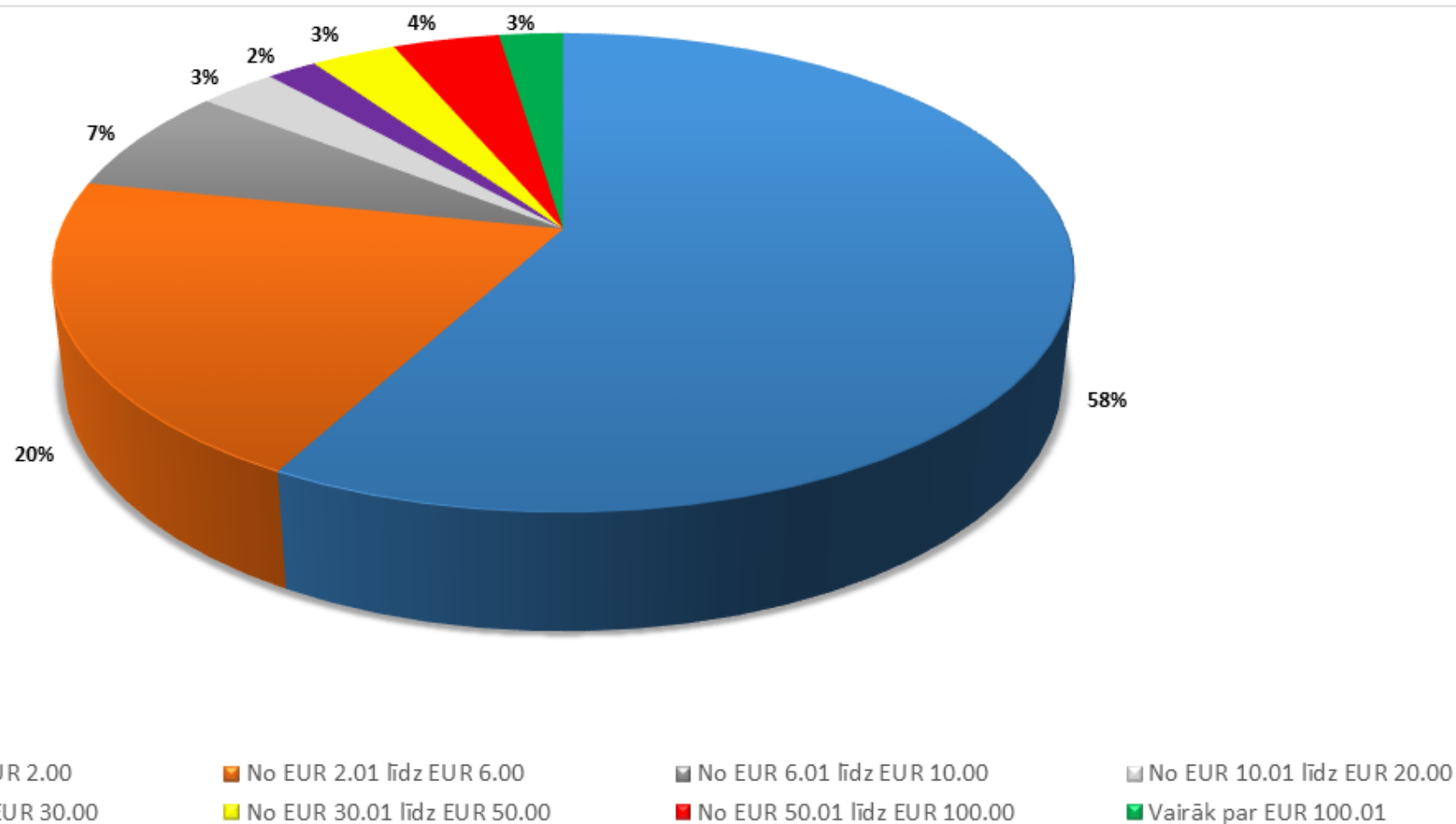
Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

Samazinoties lētāko līdzvērtīgas efektivitātes zāļu cenai, **valsts izdevumi šo zāļu kompensācijas nodrošināšanai samazinājušies par 120 300 EUR mēnesī.**

Jaunās kārtības pirmie rezultatīvie rādītāji:

- Uz 2020. gada 1. aprīli **cena ir samazināta 250 kompensējamam medikamentiem**, tai skaitā 50 medikamentiem ar pirms tam jau esošu zemāko cenu
- Uz 2020. gada 1. maiju **cenās samazinātas 18 medikamentiem**
- Uz 2020. gada 1. jūliju – **75 medikamentiem**
- Uz 2020. gada 1. augustu – **34 medikamentiem**

Kompensējamo zāļu cenu samazinājums pa cenu diapazoniem

Izmaiņas medikamentu tirgū

- **Laikā no 2020. gada 1. februāra līdz 2020. gada 1. jūlijam** no kompensējamo zāļu saraksta **izsvītroti 99 medikamenti**.
- Arī pirms sistēmas maiņas **laikā no 2019. gada 1. februāra līdz 2019. gada 1. jūlijam** no kompensējamo zāļu saraksta **svītrots 81 medikaments**.
- Vienlaikus **laika posmā no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 1. augustam** kompensējamo zāļu sarakstā iekļauti **70 medikamenti**.

Ikvienam blakusparādību ziņojumam ir nozīmīga loma zāļu drošuma uzraudzībā

Pozitīvi:

- No 2020. gada 1. aprīļa līdz 30. jūnijam ZVA saņemti **175 ārstu un farmaceitu un 20 pacientu ziņojumi par zāļu blakusparādībām**. Salīdzinoši 2019. gadā kopumā ZVA ir saņēmusi 61 ārstu un farmaceitu blakusparādību ziņojumus un 48 pacientu ziņojumus par zāļu blakusparādībām
- Vairāk ziņojumu par KZS iekļautām zālēm, ziņots par hipertensijas ārstēšanai paredzētām zālēm, norādītā blakne visbiežāk bijusi hipertensija
- **Aicinām ziņot par zāļu blakusparādībām ZVA tīmekļa vietnē > *"Ziņot par zāļu blaknēm, negadījumiem ar ierīcēm, biovigilanci"***.

Sadarbība ar farmaceitiem un ārstu profesionālajām asociācijām

- **Iknedēļas** tiešsaistes sanāksmes ar farmaceitiem, asociācijām
- Informēšanas kampaņa
- Pacientu aptaujas

Pilnveidojamās jomas

Turpmāk pilnveidojamās jomas saistītas ar

- izglītojošo darbu;
- paradumu maiņu;
- tehniskiem risinājumiem.

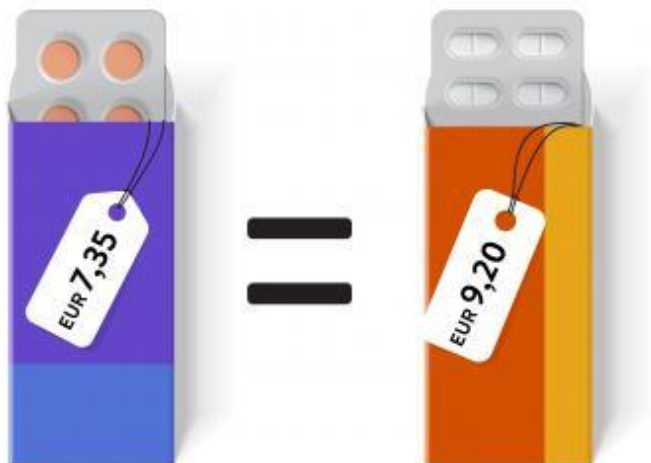
Kas uzlabots jau līdz šim?

Nepilnības	Rīcība pēc 1. aprīļa
Nav informācijas, kurā no vairāk nekā 80 lieltirgotavām pieejamas zāles	Izveidota sistēma, kas ļauj uzreiz uzzināt, kurā lieltirgotavā zāles nopērkamas
Informācija par piegādes pārtraukumiem Zāļu reģistrā parādās pēc farmaceitu pieprasījumiem, bieži pēc vairākām dienām	Pieejamības informācija saistīta ar situācija lieltirgotavā, nevis zāles reģistrējošās kompānijas paziņojumiem par piegādes pārtraukumiem
Jāmeklē vairākās informācijas sistēmās	Informācija par atlikušajiem krājumiem tika integrēta Zāļu reģistrā
Nav skaidrības, kurš medikaments ir jāizsniedz gadījumos, kad lētākās jeb references zāles nav pieejamas	Zāļu reģistrā pievienota pazīme par nākamajiem lētākajiem medikamentiem pēc references - izsniegšanas kārtība/secība

ZINI un NEPĀRMAKSĀ!

Lai Tev būtu mazāk jāmaksā, turpmāk ārsts kompensējamo zāļu receptē norādīs aktīvo vielu, nevis zāļu nosaukumu.

Tevi ārstē zāļu aktīvā viela, nevis nosaukums!

www.esparveselibu.lv

Jautājumu gadījumā vērsies pie ārsta vai farmaceita!

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF projekts „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” (identifikācijas Nr. 9.2.4.1./16/1/001)

Sabiedrības informēšanas kampaņa un ārstu, farmaceitu informēšana

- Kopumā aptuveni **79 %** procenti Latvijas iedzīvotāju ir informēti par izmaiņām valsts kompensējamo medikamentu izrakstīšanas kārtībā.
- Savukārt starp iedzīvotājiem, kas regulāri iegādājas medikamentus sev vai saviem tuviniekiem un senioriem, informētības līmenis pārsniedz **90 %**.
- Augustā tiks veikta Latvijas iedzīvotāju sabiedriskās domas aptauja.